

سده اقتصاد در برابر ازدواج جوانان!

بیانیم این حداقل‌ها را مرور کنیم:

هر دختر و پسری آرزو دارد شروع زندگی زناشویش با شور و سرور همراه باشد. فرض می‌کنیم دختر و پسری توافق کرده‌اند جشن عروسی خود را با حداقل مخارج برگزار کنند و بر مبنای معین توافق خانواده‌هایشان را نیز واداشته‌اند. جشن عروسی فقط با حضور پدر، مادر، برادران، خواهران، عموهای عمه‌ها و خاله‌هایشان برگزار شود.

بدین ترتیب جمع مدعین به چهل نفر می‌رسد. برای دادن یک شام ساده به این عده ده کیلو برنج تابلتی (از قرار هر کیلو ۹۹۰ ریال به نرخ فروشگاه‌های زنجیره‌ای) ۳۰ کیلو گوشت (از قرار کیلویی ۶۰۰۰ ریال) سبیل‌زمینی، لپه، لیمعمانی و روغن‌باتی (که هر حلب ۱۲۰۰۰ ریال قیمت دارد)، ده کیلو شیرینی (از قرار کیلویی ۲۵۰۰ ریال) و بالاخره سی کیلو میوه (به طور متوسط هر کیلو ۶۰۰ ریال) مورد نیاز است. خرید حلقه نامزدی، کرايه (ونه خرید) لباس برای عروسی، کرايه وسائل سفره عقد و میز و صندلی و ظروف اضافی، دستمزد آرایشگر و محضداری که خطبه عقد را می‌خواند، و چند قلم مخارج دیگر که قابل پیش‌بینی نیستند (ولی حتماً پیش می‌آید) بر مخارج بالا افزوده می‌شود. آیا مجموع هزینه‌های چنین مراسم ساده‌ای از یک میلیون ریال کمتر خواهد بود؟

در شرایط گرانی سراسام آور فعلی که در آمد اکثریت خانواده‌ها فقط صرف مخارج ضروری و تعطیل ناپذیر آن‌ها می‌شود (خواراک - پوشش هزینه رفت و آمد و بهداشت) چند درصد از خانواده‌هایی که فرزندانشان به سن ازدواج رسیده‌اند (وای بسا که از این سن هم گذاشته‌اند) قادر به

کاروان شادی از خیابان‌های گردید... در جلو، یک اتومبیل سفید مدل ۱۹۹۱ غرق درگل، و آراسته شده به انواع روبان‌های گران‌بها، و دربی آن چند اتومبیل دیگر، بوق نزان خیابان‌ها را یکی بعد از دیگری پشت‌سر می‌گرداند و شروع زندگی یک زوج جوان را به همکان اعلام می‌کنند.

در سر یک چهارراه این کاروان شادی از برای چند جوان که در حاشیه پیاده‌رو استاده‌اند وقت می‌گردانند عبور می‌کند. نه کاروانیان به جوان‌ها اعتنای می‌کنند، و نه جوان‌ها سر بر می‌گردانند تا حتی نیم تکاهی به این رهگذران شاد و بی خجال بیندازند.

جوان‌هایه کاروان شادی بی اعتمادی مانند، اما در دلشان آرزویی موج می‌زند و می‌جوشند. این آرزوکه آن‌ها هم شبی همراه همسر انتخابیشان بر صندلی عقب اتومبیل آذین‌بسته بشینند و فصل جدیدی از زندگی محدودشان بر این کره خاکی را آغاز کنند. فصلی که مهم‌ترین و بارورترین فصل زندگی یک انسان است: فصلی که با ازدواج آغاز می‌شود. و با فرزند آوردن و فرزند بزرگ کردن ادامه می‌یابد و به دیدن روی نوهد (و شاید نیزه‌ها) ختم می‌شود.

اما آیا رسیدن به این آرزو در شرایط اقتصادی کنونی بسایر همه جوان‌ها امکان‌پذیر است؟ گزارشی که در پی می‌آید پاسخی به این سوال است:

گزارش عیشه

بتواند زندگی معمولی را اداره کند سطح توقعات دخترها و والدین آن‌ها خیلی بائین آمده، ولی از خواستگار خبری نیست!

چه شده؟ آیا پسرها و مردھای جوان از ازدواج گریزان شده‌اند؟ یا این‌دمی اجتماعی ناشناخته‌ای شیوع یافته که ازدواج را غیرضروری، و یا حتی مذموم کرده است؟

واقعیت این است که نه جوان‌ها از ازدواج گریزان شده‌اند، و نه ازدواج و تشکیل خانواده به صورت یک عادت بد اجتماعی درآمده است. آن چه ساعت شدیدیم: گرانی کرايه خانه در مرحله اول، و برخی انتظارات غیرمعقول خانواده‌های دختران نمی‌گذارند جوان‌ها به خانه بخت بروند.

اگر ده سال پیش در همین زمینه نظرخواهی می‌شد جواب می‌شندیدم: گرانی کرايه خانه در شده، رکود اقتصادی کم ساخته ای است که اکنون در آن روزگار می‌کیم.

حداقل مخارج یک جشن عروسی ساده‌ترین ازدواج‌ها مستلزم صرف حداقل مخارجی است که در اوضاع کنونی در توان مالی عده‌ای از جوان‌ها و خانواده‌های آنان نیست.

نگرانی از فردا یک عامل گریز از ازدواج است

کاری از گروه گزارش‌های مجله گزارش با همکاری سعید پویش

بیست سال پیش وقتی مشکلات و موانعی که بر سر راه ازدواج جوانان قرار داشت به نظرخواهی گذاشته می‌شد، اکثریت پاسخ‌دهندگان

سخت‌گیری خانواده دخترهای دم‌بخت را به عنوان عامل شماره یک، در سرنگرفتن ازدواج‌ها ذکر می‌کردند و می‌گفتند: مهره به بالا،

گرانی مسکن، اشتیاق ازدواج را سرد می‌کند

درآمد خانواده‌ها را چنان بلعیده که دیگر مجالی برای تهیه جهیزیه دختران خیلی از خانواده‌ها باقی نگذاشته است. شاهد این ادعا مطلب متعددی است که در ستون گفتگوی تلفنی مطبوعات مختلف چاپ شده و می‌شود و طی آن جوانان از عدم پرداخت وام ازدواجی که قول پرداختش را مقامات دولتی و مسئولین بانک‌ها داده بودند، گله می‌کنند.

مشکل بی کاری

جوانانی از خلف وعده بانک‌ها در مورد عدم پرداخت وام ازدواج گله می‌کنند که شغلی دارند و پدر و مادری که قادرند یک حداقل امکانات را برای ازدواج در اختیارشان بگذارند. جوانانی هم هستند که به دلیل شرایط اقتصادی ویژه‌ای که طی سال‌های اخیر برکشور حاکم شده است، و با شروع اجرای طرح تعديل نیروی انسانی در بخش خصوصی و مؤسسات و شرکت‌های دولتی تشدید هم شده، بی کارند.

این گروه یا فاقد شغل و درآمد هستند و یا اگر هم شغلی دارند از جمله مشاغل کاذب فصلی است. سیگارفروشی - ارزفروشی - ویزیتوری - دلالی - پسهن‌کردن بساط در کنار خیابان و این قبیل مشغولیات، شغل محسوب نمی‌شود و حتی اگر پسر جوانی بخواهد با انتکابه درآمد حاصل از این مشاغل همسر اختیار کند، احتمال این که والدین دختر مورد نظر او با ازدواجشان موافقت کنند، بسیار اندک است.

کامیز فربود، ۲۷ ساله و دیلمه است. او می‌گوید: "شخصاً" دل و جرأت ازدواج کردن ندارم. شغلی ندارم، اما بی کار هم نیستم. داشی من کار تجاری می‌کنم و گاهی کالاهایی

یک یخچال ۲۰ فوت خانگی ایرانی سی و سه هزار تومان - دو قطعه فرش درجه دو رواند کاشان بیست و هشت هزار تومان. یک اجاق گاز رومیزی بدون کایپن با دو کپسول نه هزار و چهارصد تومان - یک کمد درجه سه لباس هشت هزار تومان - لوازم آشپزخانه (قابلیه - ماهی تابه - ظروف غذاخوری - قوری - استکان و...) هفت هزار تومان - سماور برقی چهارده هزار تومان - یک دست رختخواب ساده و معمولی شش هزار تومان.

طبق سنت‌های ملی ما، تهیه عمدۀ وسائل زندگی زوج‌های جوان بر عهده خانواده عروس است. این وسائل که به صورت جهیزیه همراه عروس به خانه داماد فرستاده می‌شود به مرور ایام به وسیله مادران ایرانی تهیه

است، زندگی کنند.

جمع درآمد یک زن و شوهر دیلمه (با این فرض که هر دو شاغل باشند) بیست و چهار هزار تومان، و یک زوج لیسانسیه شاغل سی و شش هزار تومان است.

زوج دیلمه در پایان ماه پس از پرداخت اجاره‌بهای، هزینه آب و برق و گاز چیزی در حدود دو هزار تومان برای گذراندن بقیه امور خود در ماه خواهند داشت و زوج لیسانسیه بیکار در حدود چهارده هزار تومان. این صورت وضعیت زوجینی است که شغلی ثابت دارند. وضع زوجینی که یا هر دو بی‌کارند، و یا فقط شوهر کار می‌کند و درآمد دارد، خود به خود روشن است و نیاز به توضیح و تشریح ندارد.

مشکل تهیه جهیزیه

وقتی پسر و دختری از

تأمین این مبلغ هستند؟

عروسوی بدون جشن

پسر و دختر جوانی با درک شرایط نامساعد اقتصادی به توافق می‌رسند که قید برگزاری یک جشن عروسی ساده را هم بزنند و تصمیم می‌گیرند بدون پوشیدن لباس عروسی و دامادی زندگی مشترک خود را شروع کنند.

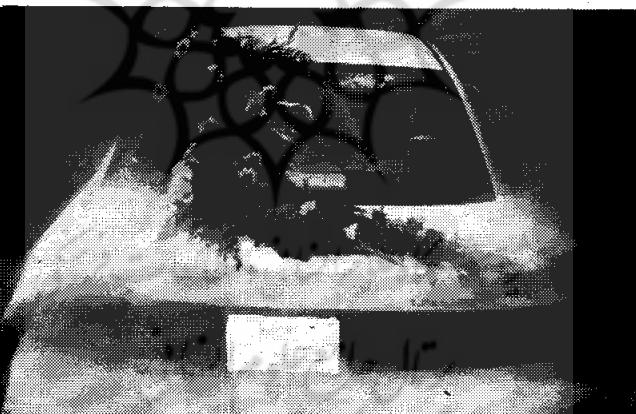
این زوجهای برای شروع زندگی مشترک نیاز به خانه‌ای دارند. نه خانه‌ای بیلاقی، و یا آپارتمانی دو اتاق خوابی، بلکه دو اتاق با یک سرویس...

اجاره‌بهای چنین خانه‌ایی که اصطلاحاً به خانه‌ای داشجوانی معروف شده چه مبلغ است؟

حاصل تحقیق گروه گزارش مجله به این سؤال چنین باسخ می‌دهد:

اجاره ماهانه دو اتاق با آشپزخانه، دستشویی و حمام مشترک (مشترک با صاحب‌خانه و یا سایر مستأجران) در غرب تهران بیست هزار تومان با دویست هزار تومان و دیمه - در مرکز شهر بیست هزار تومان با پانصد هزار تومان و دیمه - در شمال شهر چهل هزار تومان با پانصد هزار تومان و دیمه و در جنوب و شرق شهر بیست هزار تومان با یکصد هزار تومان و دیمه است.

جمع حقوق و مزایای یک دیلمه در بدرو استخدام در یک سازمان دولتی حدود دوازده هزار تومان و حقوق و مزایای یک لیسانسیه در همین مقطع حول و حوش هیجده هزار تومان است. می‌گیریم که زوجی که تصمیم به ازدواج گرفته‌اند علاوه بر صرفنظر کردن از برگزاری جشن عروسی، توافق هم کرده‌اند که در یک خانه دو اتاقی در شرق یا جنوب تهران که کرایه خانه در آن جاها ارزان‌تر از دیگر مناطق

عکس از: پرویز نوری

می‌شود، و بدین لحظه ممکن است گفته شود که تهیه یک حداقل وسائل لازم برای شروع زندگی یک زوج جدید نمی‌تواند به عنوان مشکلی جدی در راه ازدواج جوانان تلقی شود. اما نایابی از یاد ببریم هشت سال جنگ تحملی، بحران مزمن اقتصادی و تورمی که هنوز هم مهار نشده، است)

برای عده‌ای ازدواج بدون جشن هم ممکن نیست

علت یک پیش‌بینی غلط در معامله‌ای سرمایه‌ام را از دست دادم و وضع زندگیم مختلف شد. با آن که بلافاصله همین کار فعلیم را شروع کردم، اما چون درآمدش کم بود، هسمرم بنای ناسازگاری گذاشت. به خانه پدرش رفت، قهر کرد و سرانجام هم کارمان به جدائی کشید.

این گونه نوسان‌های شدید در میزان درآمد مردانی که تازه تأهل اختیار کرده‌اند همیشه به طلاق منجر نمی‌شود، اما ناسامانی‌هایی را در زندگی خانوادگی بوجود می‌آورند. نوع این ناسامانی‌ها متفاوت است.

مرد و زنی به یکدیگر علاوه‌مند هستند، فرزندانشان را دوست دارند و هر سختی و ناملایمی را تحمل می‌کنند تا کانون خانواده از هم نپاشند. اما فشارهای عصبی یا زن، یا مرد، یا هر دورا به موجوداتی عصی تبدیل می‌کند. این عصیت‌ها قبل از هر کس، فرزندان خانواده‌ها و سرنوشت آنان را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

محسن خیالی (لیسانس الکترونیک و کارمند مؤسسه شارپ) می‌گوید:

بانزاده هزار تومان حقوق می‌گیرم. این امکان هست که با دختری که تقریباً معادل من درآمد دارد ازدواج کنم. تا حدودی مطمئن هستم با این درآمد، و با تفاهی که با هم داریم می‌توانیم زندگی قابل تحملی داشته باشیم، اما به فردی زندگی که فکر می‌کنم، دچار تزلزل می‌شوم. زیرا حاصل ازدواج فرزند است.

از لحظه شروع بارداری زن، مخارج جدیدی بر لیست هزینه‌های زندگی ما افزوده می‌شود: مراقبت‌های دوره حاملگی، مخارج وضع حمل و مخارجی که نوزاد دارد... این نوزاد بزرگ می‌شود و باید به دستان برود. ... و من همین

بستگی تامی به تفاهی زن و شوهر دارد. اگر زن سازگار، صرفه جو و قانع باشد ازدواج به شرط می‌نشیند و خانواده‌ای جدید، همراه با سایر خانواده‌های ایرانی شرایط کنونی اقتصادی را تحمل می‌کنند و روزهای سخت را به امید روزهای خوش آینده پشت سر می‌گذارند.

اما اگر زن زیاده طلب و کم حوصله باشد یا شوهر در برخورد با نامالیمات وادهد، ازدواج محکوم به شکست است؛ یک نمونه ذکر می‌کیم:

محمد - ص (که خود مایل

است نام خانوادگیش محفوظ

بماند) در میدان فردوسی تهران

دلال ارز است. کار او این است که

از یک صرافی ریال و یا ارز

می‌گیرد و در کار خیابان اقدام به

خرید و فروش ارز بر مبنای نرخی

که صرافی لحظه به لحظه به او

تشکیل خانواده است. سیاوش کلاتری ۲۴ ساله و عینک ساز است. چون توانسته در رشته تخصصی خود شغلی بیابد، و سرمایه‌ای هم ندارد که بتواند خود مستقل‌کار کند، ناچار سمت اتبارداری یک شرکت واردکننده عینک‌های طبی را پذیرفته است. او می‌گوید:

با احتساب اضافه کاری و پاداشی که می‌گیرم جمعاً ماهی یست هزار تومان، درآمد دارم. در این سن هنوز سر سفره پدر و مادرم می‌شنینم و با این وجود توانسته‌ام بولی پس انداز کنم... من که شغلی دارم جرأت نکر کردن به ازدواج را ندارم، تا چه رسید به جوانان بی کار، و از جمله چند نفر از دوستان و همین علت، ضمن حفظ احترام مادرم، و به عنوان توضیح گفتم: آن‌ها گشوده نشده است.

را برای فروش در اختیار من می‌گذارد. میانگین درآمد من کمی بیشتر از یک دیلمه شاغل در یک اداره دولتی است...

خانواده‌ام، و مخصوصاً

مادرم از مدت‌ها قبل اصرار بر ازدواج من دارند. بعد از مدت‌ها مقاومت کردن، سرانجام تسلیم شدم و به خواستگاری دختری که او را پسندیده‌ام رفتیم. ضمن گفتگوهای رایج در خواستگاری‌ها، وقتی خانواده دختر جویای شغل من شدند مادرم گفت در تجارتخانه دائمی کار می‌کند...

من راضی نشدم در آستانه شروع زندگی به همسر آینده‌ام، و خانواده او اطلاعات غلط بددهم، به همین علت، ضمن حفظ احترام مادرم، و به عنوان توضیح گفتم: البته دائمی من بازگان هست،

اما نه از آن بازگان‌هایی که راه و روش شغلی مشخصی دارند.

گاهی از خارج کالا وارد می‌کند، و گاهی هم تولیدات داخلی را خرید و فروش می‌کند. درآمد من بسته به این است که ایشان در کارش موفق باشد یا نه؟ ولی در هر حال درآمدم تاکنون از یک کارمند دیلمه بیشتر بوده است.

خانواده دختر به به و چه جهای گفتند، و در واقع حفظ ظاهر کردند. اما در پایان ملاقات گفتند: بعدها "ما را برای ادامه مذاکرات خبر خواهند کرد، که نکردن، و من مطمئن هستم بی ثباتی شغلی من باعث انصراف آن‌ها شده است.

کامیز فربود بهر حال شغلی و درآمدی دارد، اما عده زیادی از جوانانی که به سن ازدواج رسیده‌اند، و حتی در آستانه پیرپسر، یا پیردختر شدن هم قرار دارند، هنوز سریار پدر و مادر خود هستند و لذا به تنها چیزی که نمی‌توانند بیندیشند، ازدواج و

نگاهی به اقدامات کمیته امداد امام «ره»

در شرایط فعلی فعال ترین تهدید خیریه اجتماعی در امر راه‌اندازی وسائل ازدواج جوانان کمیته امداد امام خمینی (ره) است. شعب این کمیته در تهران و شهرستانها به میانسازی‌های مختلف، و به وسیله جشن‌های مذهبی، وسائل ازدواج گروه‌های ده، بیست و هشت صد و دویست نفری جوانان را تدارک می‌پسندند.

این تدارک نه فقط شامل برگزاری یک جشن همگانی است، بلکه تهیه چیزی برای عروس‌ها، و فراغم اوردن یک حداقل امکانات برای شروع زندگی مشترک زوجهای جوان را نیز شامل می‌شود. جا دارد اقدامات این کمیته الگوی کار سایر نهادهای خیریه و اجتماعی قرار گیرد و از این رهگذر امکانات بیشتری برای ازدواج جوانان فراهم شود.

اطلاع می‌دهد، می‌کند و از بابت این معاملات مبلغی پورسانتاز می‌گیرد.

محمد به «گزارش» گفت: سال‌ها قبل خودم سرمایه‌ای داشتم و با آن ارز خرید و فروش می‌کرد. درآمد بدبود و به انتکای همان درآمد ازدواج، قدم پیش می‌گذارند و خانواده تشکیل می‌دهند. دوام این ازدواج‌ها البته

ازدواج‌های ناموفق و وضع چنین نیست که بازار

ازدواج کلاً تعطیل شده باشد. عده قابل توجهی از جوانان، با درک شرایط جاری، و یا حتی با عدم درک دشواری‌های میعنی بعد از ازدواج، قدم پیش می‌گذارند و خانواده تشکیل می‌دهند. دوام این ازدواج‌ها

یک جشن عروسی ساده هم صد هزار تومان خرج دارد

النکاح شتی، فمن رغب عن
شتی ظلیس منی:
پیوند زناشوئی سنت و روش
منست. پس هر کس از روش شریعت
من به روای دیگری راغب شود
وابسته به من نیست*

معدودی افراد ممکن هستند
که بی صدا و بی ریا بخشی از
دارایی خود را برای فراهم آوردن
امکانات ازدواج جوانان اختصاص
داده اند، جهیزیه تهیه می کنند،
برای زوج های جوان مسکن و
سرپناه فراهم می آورند و برای
قوام گرفتن زندگی جوانان
امکاناتی را که لازمه تأمین یک
حدائق معيشت است در
اختیارشان می گذارند.

این افراد ثروت و امکانات
خود را در راه عمل به فرامین خدا
و پامیر گرامیش به کار گرفته اند،
اما کسانی هم هستند که در کنار
یک مسجد آباد مسجد جدیدی
می سازند، و در ملاعه عام گوسفند
قریان می کنند تا همگان از تقید
آسان آگاه شوند و یا مراسم
عز زاده ای نمایشی مفصل راه
می اندازند تا پوششی بر زهد
ریائیشان بکشند. روی سخن با
این ها نیست... روی سخن ما با
مردم متینی است که دستی
بخشنده دارند و به شکرانه مواهی
که نصیباشان شده اتفاق و دهش را
یک وظیفه شرعی تلقی می کنند،
اما نمی دانند بهترین راه اتفاق و
دهش چیست؟

در این شرایط که جامعه ما در
حال گذر از یک دوره بحرانی
است، کمک به حفظ بقای
خانواده ها، و فراهم آوردن وسیله
ازدواج و زندگی جوانانی که ادامه
تجدد آنها امکان انحراف
یافت شان از صراط مستقیم را
افزایش می دهد، بی تردید از جمله
مقبول ترین اتفاق ها و دهش ها در
پیشگاه باری تعالی است.

خواهد بود، تسری می باید، و به
افزایش انواع بزهکاری در بین
نسل جوانی که از امکانات لازم
برای تشکیل خانواده محروم ندخت
ندازند.*

جالب است، مرد جوانی از
تنگی معیشت شکوه سر می دهد،
و دیگری از این که نمی تواند دلار
این نکات، و صدھانکته
دیگر از دید مقامات مسئول کشور
بنهان نمانده است. کما این که
شخص ریاست جمهور چند بار، و
ھمین مقایسه می تواند ریشه

می دهد، یکی هزار دلار، دیگری دو
هزار دلار می دهد، مگر قانون
نسل جوانی که از امکانات لازم
برای تشکیل خانواده محروم ندخت
می شود.

۱۷۶۰
تنهای نمانده است. کما این که
شخص ریاست جمهور چند بار، و
ھمین مقایسه می تواند ریشه

امسال وقتی دیدم خانواده ها برای
ثبت نام فرزندانشان در مدارسی که
نمونه اعلام شد با چه مشکلاتی
مواجه شده اند، دنگ ازدواج کردن را
از سرم بیرون کردم. نه این که به کلی
از ازدواج کردن منصرف شده باشم،
نه، تصمیم گرفتن تا زمانی که شرایط
اقتصادی و اجتماعی مستعدالی در
زندگی خودم ایجاد نشود، ازدواج
نکنم.

۲ میلیارد تومان وام ازدواج

چنین به نظر می رسد که دولت مشکل ازدواج جوانان را مورد توجه
جدی قرار داده و می کوشد تمهیلتی برای این امر فراهم کند. این
استباط از آن جانشی می شود که برآسانس لایحه پودجه سال ۱۳۷۲
دویست میلیارد ریال برای پرداخت وام ازدواج منتظر شده است. به
موجب لایحه میزبور بانک مرکزی جمهوری اسلامی موظف شده است
دویست میلیارد ریال از مبالغ قرض العسنه بانک هایه نسبت سپرده
قرض العسنه آن ها را در اختیار مردم و جمیع سالهای ۱۳۷۲ و ۱۳۷۳ قرار
دهد. میزان وام پرداختی برای ازدواج حداقل یک میلیون و حد اکثر دو
میلیون ریال، و مدت پاره پرداخت آن سه سال خواهد بود.

از جمله در خطبه های نماز جمعه
به لزوم فراهم آوردن تسهیلات
کافی برای تشویق جوانان اشاره
کرده اند، و حتی قرار شد از آغاز
سال جاری به مر جوان داوطلب
ازدواج، دویست هزار تومان وام
پرداخت شود. اما... اما پرداخت
این وام به تعویق افتاد و بانک ها
بعد از مدتی این دست - آن دست
کردن و سرانجام پرداخت تعدادی
وام را تصویب کردن که معلوم
نیست به چند نفر پرداخت
شده است. آن چه اکنون مشخص
است این که مبلغ وام ازدواج
اینکه به پنجاه هزار تومان کاهش
یافته، و دریافت آن هم اولاً برای
همه میسر نیست، ثانیاً همان
تعدادی هم که موفق به دریافت
این مبلغ می شوند، باید ماهها
دوندگی کنند و از هفت خوان
رستم بگذرند.

وظیفه اجتماعی و دینی
رسول اکرم (ص) فرموده است:

کسی نمی تواند
آتای محسن خیالی و استثنای او را
متهم به بدینی کند. این افراد
روزنامه می خوانند، و از زبان این
و آن، مشکلات معیشتی خانواده ها
را می شوند، و یا خود شاهد
نابسامانی هایی که در تعدادی از
خانواده ها وجود دارد هستند.
به یک درد دل تلفنی که در
یکی از روزنامه های مورخه ۳۰

آذر چاپ شده، توجه کنیم:

(جوانی هستم ۲۹ ساله با همسر
و یک فرزند که آبرومندانه زندگی
می کنم، حقوق من ماهی دوازده هزار
تومان است. نه هزار تومان آن را
اجاره دو اتاق می دهم، با سه هزار
تومان زندگی می کنم، شاید برای
خیلی ها تصور این مطلب مشکل
باشد. بله من با سه هزار تومان باید
شکم همسر و فرزندم و خودم را سیر
کنم، در این شهر بزرگ اگر بخواهم
بچهgam را دکتر بیم خودتان می دانید
چقدر هزینه دارد، به خدا، به دین، به
پیغمبر، من گذا نیستم... آخر کدام
کارشناس اقتصادی است که باید
حساب کند سه نفر آدم در این شهر
بزرگ چگونه با ماهی ۳۰۰۰ تومان
زندگی می کنند؟)

ذیل همین درد دل، شکایت
یک شهر وند دیگر چاپ شده که
مضبوون آن این است:

"در بانک ها اصلاً قانون ندارند،
یکی ارز مسافرتی را برای ویزا
می دهد، دیگری به آن که ویزا ندارد